

תלמידים עם המורים

אחד הגילויים
המשמעותיים ב־
לה בין המורים
מישרד ראש־

יותר של מאבק המורים האחרון היה שיתוף הפעולה בין המורים לתלמידים. התלמידים יצאו לרחובות ואל מול מישרד ראשי-

ההמשלה בהפגנת תמיכה במורים שלהם, תוך שהם מפירים, יחד עם מוריהם, את צו בית המישפט האוסר על המורים לשבוח ולהפגין. מורים רבים טוענים היום, אחרי הניצחון, כי קשה ואולי בלתי אפשרי יהיה לתקן את הנזק שנגרם למערכת החינוך.

קצה גבול הסבלנות שלהם הודיעו על
עיצומים ושביתות.
או פנתה הממשלה לאותו בית-מישפט
שאת החלטתו לא קיבלה עד כה, בתור
אנות פורמליות, ביקשה וקיבלה צו לעש-
רה מימי, האוסר על המורים לערוך עי-
צומים או לקיים שביתות. המורים לא
היו יכולים לעקוב את הצו. הם ראו כיצד
הממשלה רומסת את התחייבויותיה כל-
פיהם, מתעללת בצווים של בית-המשפט
שלא תאמו את רצונה, ולפתע באה וג-
זזרת בבית-המשפט.

ראשי הסתדרות המורים קראו למורים שלא להפר את צו בית-המשי"ט. פט. בשידורים בטלוויזיה הם קראו לש"מור על החוק, אך ציינו שאינם משוכנעים שאכן כל המורים יישמעו להחלטה. היה בכך יותר מרמז ליישוב, שהדרך מחדרי המורים ומהכיתות פרוצה.

עדיין מתנהל ויכוח אם המורים היו אלה שאיבדנו את הפגנות התמיכה של התלמידים, או שהתלמידים מיומנתם של הם החליטו לערוך "הגיגה פרטית", תוך ניצול ההזדמנות. אולם לא קיים ספק בכך, שתומכים לא ניסו למנוע את התלמידים מלפאת להפגנות. הם אף עודדו אותם לפחות בשתיקה.

הממשלה נכנעה למורים. איום ההתפטרות של זבולון המר, הפחד מפני נפילת הממשלה בנושא זה, והצטרפות ההורים לשביתות ולמחאות כחפץ גם את שר-האוצר ייגאל הורביץ, שהודיע ימים אחדים קודם לכן כי הוא לא יכנע. המינים והתלמידים חזרו אל הליכותיהם, אך מצב אל חזר לשדמות.

הודה השבוע מנהל אחד מבתי־הספר
הגדולים בתל־אביב: „ביום הראשון ל־
חזרה ללימודים שלוש כיתות לא החזיקו
מעמד ובשעה 12 הלכו התלמידים ה־
ביתה.”

מורה המכהנת כבר 15 שנה בבית ספר היכון הסיפה: "אני לא יכולה לגעור בתלמידים להעניש אותם או אפילו להטות להם מוסר. אני הוצאת אותם להפגין למען השכר שלי, ונגד החוק ובית המישפט. עכשיו אני חייבת להם גם תודה וגם חלק מהמשכורת, וילד לא מילים הם מזכירים לי את החוב הזה". המורים יקבלו חוספות שכר אולם באלה לא די כדי לשקם את מעמד המור, רה, בעיקבות ההרס המצטבר של שנות עיוותם ובעקבות מאבקי השבועיים ה־ אחרונים. לאנשי החינוך ברור לגמרי, כי ההתפרצות הבאה תבוא במהרה וכי ההתפרקות הכללית בשטח ההוראה היא הניצבת בפתח.

על דעת האוצר לא עלה לשלם סכום זה למורים. סמוך לפירסום דו"ח ועדת עצינוי קיבל לידיו ייגאל הורביץ את תיק האוצר וחרת על דיגלן את הסיס"מ: "אין לי!" כדי לנסות ולהתחמק ממסקנות ועדת עצינוי פנתה הממשלה לבית־הדין לעבודה. פסק־הדין היה חמור אף יותר מזה של ועדת עצינוי. בית־הדין לעבודה קבע: על הממשלה לשלם. אולם מה שמוטל על אורח המתחייב בדין לא מוטל, כנראה, על הממשלה. הורביץ סירב, כמובן, לשלם והודיע כי הממשלה עומדת להישע ערעור, ועד אז — אין ועדת עצינוי ואין בית־דין. המר"ם, שהגיעו כבר לנקודת הרמיחה וְ

על פי דרישתם הוקמה ועדה ציבורית
בראשותו של שופט בית-המישפט העל-
יון משה עציוני, שנקראו על שמו. כמו
ועדות אחרות מסוגה, היתה ועדה זו
כמעט בוררות. שני הצדדים התחייבו,
עם הקמתה, לקבל את מסקנותיה. יהיו
אשר יהיו.

ועדת עציוני קבעה מפורשות, כי המורדים צודקים כימעט בכל דרישותיהם, ובייחודי שבדרישותיהם העיקריות: הן לגבי ששכרם והן לגבי מעמדם. כשהוגשו מסקנות ועדת עציוני, ישבו ראשי משרד האוצר ומתירגמו אותן לסכף. התוצאה הייתה מהימה. תוספת של 5 מיליארד לירות להימור.

לא להתמוטט איתה, באופן אישי אני מתכוננת, אני פורשת.”

גם דעתה של מקסין נחרצת — לעזוב את ההוראה. “בעוד שלושה חודשים אני לא אחיה עוד מורה. די, גמרתי עם זה.” היא מסבירה בקול שקט, וקשה לאי להבחין בעצב שבעיניה. “שלוש שנים אני לומדת ועובדת. אני לומדת פסיקתה ועכשיו אני עושה דוקטורט. כבר זמן רב שמציעים לי לעבוד במסגרת הלימודים שלי ולהתפרנס מכך. לקבל משכורת מהאוניברסיטה עבור עבודה שאני עושה שם. עדי עכשיו סירבת. יש קסם רב בהוראה. אני אוהבת את המיקצוע הזה ועוד בדרום־אפריקה חשבתי שאטסקו בן תמיד. אני אוהבת לראות כיצד אני מצליחה להשפיע על עיצוב דמותם של צעירים בכיוון החיובי, ואני חושבת שזה גם מה שדרוש עתה יותר מכל למדינה.

„למרות כל זאת החלטתי לעזוב. אני חייב לבד ומפרנסת את עצמי. המשכורת שלי כמורה לא מספיקה לי אפילו לדברים האלמנטריים ביותר. כאשר אל כל אלה מתווספים בזיונות, כמו מה שקרה עם המורים עכשיו, אני לא יכולה לשאת זאת יותר.

„אני לא רוצה לבוא בהאשמות. אבל היה מי שדחה את המורים לעשות את הדבר הבלתי חינוכי ביותר אותו הם יכלו לעשות: לגרום לתלמידים שלהם, שאותם הם צריכים לחנך להיות אורחים שומרי-חוק, להפר את החוק. מי שהביא את זה על המורים צריך לדעת שהוא הרס את המערכת כולה. הרס שלא ניתן לתקן. ובמערכת כזו, אם אני רוצה להיות שלהם עם עצמי, אני לא יכולה להמשיך.“

שתי מורות, מהטובות ומהמסורות ביותר, נשברו. הניצחון האחרון במאבק לא הצליח. לדחוק את תיסכולן, שהלך והעמיק בשנים האחרונות.

בלת. המתירנות והסמים שפשטו בבתי ספר רבים, התקבלו עליידי חלק מהמורים תוך השלמה עם המציאות הכללית ועליידי מורים אחרים, ותיקים יותר, כנוי פוץ כל המקובלות. כך או כך הפך מיקן צוע ההוראה לפתוח נעים, ובמיקן רבים למסוכן. הרגשת השליחות והייעוד איבדו הרבה מעוצמתם. וכשאין יעוד ול" לא שליחות, צריך לבוא פיצוי אחר; פיצוי זה יכול להיות כפי פיצוי כספי. יתכן שבשל כך, ואולי גם בגלל סיבות אחרות, נפגמה וירדה רמת ההוראה. הקאדרים של המורים החדשים מורכבים בחלקם הגדול מתלמידי בתיספר. ייתכן שלא הצליחו בלימודיהם ופנו לסמינר למורים, או מצעירות שהחליטו לבחור בדרך הקלה ללימוד בסמינר שבו הל"י מודים קלים יותר ופחות מחייבים מאשר במסגרות האחרות.

תופעה גררה תופעה. העובדה שהשכר נמוך הביאה חומר אנושי לא-מעולה ל- שדה החינוך, חומר אנושי זה גרם לכך שהמלחמה בתופעות השליליות שפשו בקרב הנוער, הפכה לאבודה מראש. קרו עוד כמה דברים שאינם קשורים במיקצוע ההוראה, נשים רבות יות' מא' שר בעבר מתגרשות. גטיסטיקה זו נכז' נה גם לגבי המורות. מורות רבות מצאו עצמן עם ילד או שניים, עם דמי-מזונות שאינם מספקים ומשכורת של 4000 ל"ר בחודש, כשהמשכורת הממוצעת ב- משק מגיעה ל-12 אלף לירות.

אל כל אלה התווסף המהפך הפזי.
לשני שוב לא היו ראשי הסמדרות
המורים, הקשורים רובם ככולם למערה,
מעוניינים בשקט תעשייתי בשדה החר
ראה. לא היתה להם שום סיבה לנסות
ולחסוך "צרות" בממשלת הליכוד דווקא
במיגור שלהם. לפתע גילו גם ראשי איר
גוני המורים, שעניינם לא רק צודק אלא
גם מצדק מאבק, ואפילו אם המאבק הוא
איום מהבחנה החינוכית, כפי שהיה הר
מאבק שהסתים זה עתה. שלום ליון ור
בריו לא היו חייבים בנאמנות לממשלה
הנוכחית. ואולי התפז הוא הכוון.

כל הגורמים האלה הצטרפו כדי להוריד את ההתמצצות של השבוע שעבר. אולם כפי שקורה הרבה בתקופה האחרונה, היתה זו דווקא ההתנהגות השלילית והבלתי־ישרה של הממשלה שסיפקה את העילה וההצדקה המוסרית למורים, לצאת לרחובות ולהוצא עימם את התלמידים.

כאשר עמדו ראשי המורים על ההת-
מוטטות הערכית במעמד המורה, הם
כרכו, במידה רבה של צדק, את הבעיות
העקרוניות של מעמד המורה ויכולתו
להתמודד עם התקופה עם בעיות השכר.

לא הסיבה העיקרית. גם אם יעלו לי את המשכורת, גם אם ננצה במאבק לכלל אוכלוסיית המדינה, אני לא נשארת בהוראה. המעמד שלי המורה בישראל הוא ממש מבוזה. אנחנו לא מצליחים לעמוד בפרץ. די לראות מי בא היום להיות מורה. אני

מורה גרבר
יחסי ציבור

יודעת שהחומר הלא-טוב מגיע להוראה בגלל השכר, אבל אותי זה לא מעניין. אני פשוט מרימה ידיים.

„ההחלטה לעזוב את ההוראה גמלה בליבי עוד לפני המהומה של עכשיו.

מורה דואו
דוקטורט